

Laatdienst 1 juni 2008

Kapelkerk, Laat 80 Alkmaar

serie: Van 'of-of naar 'en-en'

thema: Bidden - Werken

Voorganger: Lettie Oosterhof

Tekst:

Ze lijken niets met elkaar te maken te hebben, het stukje van Heleen over haar drukke werkzaamheden en dat van Ineke over bidden. En toch zou ik de kern ervan met hetzelfde woord willen weergeven: AANDACHT.

Aandacht is waar het soms aan ontbreekt, maar waar het om moet gaan in haar werk, zegt Heleen, en Ineke laat zien hoe echt bidden geen gedachteloos versje is maar vol aandacht. Met goed gerichte aandacht gaat het gebed van Ineke werken en wordt het werk van Heleen een biddend werken.

Met aandacht leven, werken, bidden of wat je ook uitvoert, zo zou je heel kort (te kort) de wijze richtlijnen van Benedictus kunnen typeren. Leef gefocust, gericht. Boven benedictijner kloosters staat soms: u.i.o.g.d. Ut in omnibus glorificetur Deus. Alles doe je om God te verheerlijken. Alles doe je met zorg en aandacht zo mooi mogelijk, zo inhoudsvol mogelijk.

Of het nou gaat om het boenen van de wc of het voeren van een gesprek.

Of het nou gaat om het houden van een kerkdienst of het schrijven van de notulen van de geitenfokvereniging. Alles is heilig of kan heilig worden. Al het aardse, en het kan eigenlijk nooit te aards zijn kan zo een verwijzing worden naar de hemel. Dat is de spiritualiteit van Benedictus, met twee benen in de klei maar altijd reikend naar hoger. Als een boom.

Over Benedictus en de waarde van zijn regel voor ons in deze tijd heeft Wil Derkse twee inspirerende boekjes geschreven... laten zien.

Alles hoort bij elkaar: werken is bidden, bidden is werken.

In het verhaal van Lukas lijken ze nu juist uit elkaar getrokken te worden. Martha gaat voor de koffie, Maria en Jezus voor de spiritualiteit. Stond Maria daardoor in de wereld van het geloof ook niet lange tijd meer in aanzien dan Martha? In onze tijd is de houding van Martha aanmerkelijk belangrijker dan de luisterende houding van Maria. Bidden is voor watjes. Werken voor echte mensen. Martha is erg herkenbaar voor veel mensen, denk ik. Druk bezig zijn, talloze activiteiten, rennen en steeds maar denken dat je straks wel tijd zult nemen voor de binnenkant. Maar beide zijn belangrijk, voeden elkaar en je moet weten wat je op welk moment doet. Nu moet je kiezen als Maria, zegt Jezus tegen Martha. Nu ben ik er, nu is er gelegenheid om eens even stil te worden en bezig te zijn met dat ene belangrijke. Als je het nu niet doet, wanneer dan wel. Straks is koffie weer belangrijk vul ik Jezus maar even aan. Want Benedictus zou dat ook doen.

In de regel van Benedictus gaat het nooit om het een of het ander. Die twee worden bij elkaar gebracht: binnenkant en buitenkant. Biddend werken, en zo bidden dat het werkt. Hoe doe je dat volgens B.?

Een van de belangrijkste woorden uit B's regel is: luisteren of nog sterker: gehoorzamen. Daarin zit ook horen.

Luister in wat je doet, en waar je ook bent eerst naar de situatie, naar de mensen, naar de zaak of taak waarvoor je gesteld bent. Luister goed wat van jou gevraagd wordt en hoe je kunt antwoorden, respons geven, zodat je tot een goed resultaat komt. Luister. Zoals een arts met stethoscoop luistert. Als Martha geluisterd had naar de situatie had ze de koffie even laten wachten. Hoe vaak heb ik dat niet gedacht bij wijlen mijn schoonmoeder. Ga nu eerst es zitten en luisteren.

Ach, hoe simpel klinkt het, hoe moeilijk is het om werkelijk te luisteren. Om stil te worden, tot rust te komen, te horen, te overwegen, een goeie vraag te stellen en opnieuw te horen. Niet voor niets

maak ik het in het pastoraat mee dat mensen blij zijn dat er eens iemand naar hen luistert zonder te oordelen, zonder voorbarig te praten.

Luisteren is iets wat je overal en altijd moet doen, in iedere situatie, ook en zeker op het werk. Een eenvoudig voorbeeld: de telefoon gaat. Neem hem niet op met het gevoel: hè bah, hij stoort, maar probeer degene die jouw aandacht vraagt aandacht te geven. Even voorop gesteld dat het niet iemand is die je iets aan probeert te smeren.

Om zulke eenvoudige dingen gaat het bij Benedictus. Maar tegelijk zijn ze moeilijk. Niet voor niets wordt 'Benedictus' regel dan ook een regel voor beginners genoemd: een gevorderde word je nooit. Je mag iedere dag opnieuw proberen en opnieuw gaan oefenen. Iedere dag zul je opnieuw de fout ingaan. Maar laat deze wetenschap je troosten en niet ontmoedigen.

Luisteren of aandacht geven, je richten op dat wat aandacht vraagt of wie tegen je praat. En dat volhouden, iedere dag opnieuw. Er niet bij weglopen, daadwerkelijk of in gedachten. Nee, erbij blijven. Zo wordt werken biddend werken, in iedere situatie zoeken, luisteren naar dat ene belangrijke, hier en nu. Dat is niet alles wat Benedictus zegt over de verbinding tussen bidden en werken. Er zijn nog meer regels, aanwijzingen. Zoals de ook zo simpele wijsheid dat je op tijd moet kunnen stoppen om te recreëren of onderhoud aan je ziel te plegen. Je kunt dat op veel manieren doen: zoals vrome moslims zoals monniken, 5x per dag letterlijk gebed, maar ook als dat je te ver gaat zijn er genoeg andere mogelijkheden om wat je doet heilig te laten worden, een verwijzing naar onze lieve Heer. UIOGD.

En denk niet dat bidden op zich al heilig is, zelfs niet als je het vijf keer per dag doet. Ook gebed of kerkdienst zijn niet automatisch UIOGD.

Ook dat kan met en zonder aandacht. Ineke gaf voorbeelden. Hoeveel uitgekauwde lege formulierteksten klinken niet in Rke diensten. Diensten zonder originele gedachten, of enige creativiteit. En hoeveel met woorden volgepropte protestantse diensten zijn er niet? Woorden waaronder God verstopt wordt. Gebrek aan stilte om iets van geest gewaar te worden. Nee, bidden werkt niet automatisch. Niets is vanzelfsprekend uiogD. Ieder mens blijft beginner en moet, nee MAG blijven oefenen in het leven uit aandacht, in luisteren, in stil zijn, in steeds meer gericht raken op dat ene...wat ertoe doet. Daarom wil ik graag met dit gedicht en in stilte deze overweging beëindigen. Als een oefening, doet u mee?

WIT

Als ik van u moet spreken, doe ik alle mooie woorden weg

Ik wil maar liever weinig zeggen.

Ik wil maar liever enkele kale woorden zeggen.

Wat arme kale woorden, dat is mijn verhaal.

Mooie woorden denken alleen maar aan zichzelf.

Ze weten van dienen niet.

De goede woorden zijn arm en naakt

(als Franciscus)

ze zijn trouw

enkele goede woorden dat is genoeg.

Want er mag niets komen tussen u en mij

Eigenlijk wil ik liever met u zwijgen.

(J.C. van Schagen)

...stilte

Amen